لەزانچییەکان لەزانییەکانی دوێنێ و ئەمڕۆ.. ئازاد حەمە

سەرەتا: دەمێکە وتومە، ئەم ژینگەیەی هەنوکەمان بیریار دروستناکات، گرنگن و هیچگەرایNihilismی دروستدەکات. ئێستا پێموایە، ژینگەکە، ڕۆژانە لەزانچیش، لە زۆربەی کایەکان(پەروەردە، روناکبیریی، نێوەندی ئەکادێمی، میدیای ئێستا و بواری سیاسیش) دروستدەکات. لەزانچییەکان، دژە کوردەکان، جێگای داخ و برینە، بەجۆرێک لە زێدی خۆیان سیاسەتدەکەن، کە زێدەکە، نەبێتە شوێنێک بۆ دروستبوونی روناکبیر/ بیرمەند، بەڵکو ببێتە شوێنێک بۆ ژیانژیان و پاڵنان بە کاتەوە. لەزانچییەکان، ئەوانەی رقیان لە کوردە، حەیف، ژینگەی ئێرەیان والێکردووە ئەنتی روناکبیریی و کارگەی بەرهەمهێنانی هیچیی Nihil بێت. ئەمە وادەکات جیاوازییەکی گەورەش بوونی نەمێنێت، لەنێوان لەزانییەکانی دوێنێ و ئەمڕۆ.

تۆ بەدوای لەزانییە کۆنەکان دەگەڕێیت، من ئەدرەسی لەزانچییە تازەکانت دەدەمێ. لەزانییە تازەکان، وان لێرە. ئەمە لە کوێبین لەزانچییەکان لەوەدەرەن. لەزانییەکان، لە ئێستادا لە گشت جێگایەک دەخولێنەوە، کە ئەمەی لێین. لەزانچییەنوێکان، ئەوانەن، کە چاڵی سیاسی بۆ یەکتری کورد هەڵدەکەن. لەزانییە نوێکان ماڵباتەکانن، ئەوانەن، کە زەمینە خۆشدەکەن بۆ لەزانەکانی تر، بۆ مەهابادەکانی تر، بۆ هەڵەبجە و ئەنفالەکانی تر. لەزانییەکان لە دەوروبەرمان دەخولێنەوە، ئەوانەن، کە بەهاری گشت جوڵانەوەیەکی سیاسیمان دەکەن بە لەزانێکی دی. وەرە مەڕۆ بۆ شاری لەزان، لەزانی تازە وا لای خۆت. لەو جێگایەی ئێستای لێیدەژیت.

لەزانچییە نوێکان زۆڵەکانی ناو سیاسەتی کوردین. ئەمانە بێوەفاکانی ناو مێژووی سیاسیشمانن. چونکە زۆڵەکانی ناو سیاسەتی ئێمە، ئەوان بوون وایان لە ئێمە کرد پێمانوانەبێت سیاسەت هزرە، سیاسەت دەتوانێت گۆڕانکارییە گەورەکان بکات. ئەمانە، لەزانچییەنوێکان، بێمتمانەیی و سڕکردنەوەیان کرد بە بەشێک لە ژیانی سیاسی نوێی ئێمە. مخابن، خەریکن ئەم زۆڵەسیاسیانە دەبن بە بەختی

سیاسییمان، گەر ئەمە ئاوا بروات لە داهاتوودا یادی لەزان بەجۆرێکیتر دەبێت. بۆیە لەزانچییەکان سیاسییە هیچگەراکانن، ئەوانەن، کە هیچییان خستە ناو ژیانی کۆمەڵایەتی و بەگشتیش مرۆیمانەوە. لەزانییەکانن ئەمەیان کردە هاودەمی هیچگەرایی سیاسیی، رۆژانە هیچی لە پەروردە(پەروردەی لەزانی)، لە خوێندنی باڵا (ئای لەم خوێندنە باڵایە!) بەرهەمدێنن. لەزانچییەکان پەروەردەی سیاسییمانیان کردە پەروەردەیەکی لەزانی. هەنووکە دابەشکردن و دەڤەرچییەتی بەشێکە لەم پەروەردەیەمان.

**

لەزانییەکان وان لەرێ، لە تەک خۆتن. گشت ئەوانەن، کە بەرپرسیارن بەرامبەر بە نادادی و گەندەڵییەکانی ئێستای هەرێم، ئەمانە تەواوکەری پرۆژەی لەزانن، هەڵگری هەمان توخمی روناکبیریی سیاسیی لەزانن. لەزانییەکان، ئەوانەن، کە نەدەخوازن شایستانە یادی سەد ساڵەی کۆنگرەی لەزان بکرێتەوە، نەش لە لەزانییەتی خۆیان دەکەون. لەبەرئەوە کردەی سیسییمان وا گوزەرکات، بیرکردنەوەی سیاسییمان ئەمە کرۆکی بێت، لەگەڵ کات هەموو دەبینە لەزانی. لەزانیبوون چارەنوسمانە. ئەم پەروەردە سیاسییە بەردەوامبێت هەموو لەزانیمان لێدەردەچێت. بۆیە سەیرە، لەزانچییەتی شەرم نییە! لەزانچییەتی بەشێوازی رۆژنامەوانی و روناکبیریی و ئەکادەمیی جیاجیا وەبەردەهێنرێتەوە. وە بەرهێنانەوەی وتاری سیاسی لەزانییەکان چارەنوسی مێژوویمان بەرەو خراپترین شێوەی سیاسی و بەگشتیش مرۆیی دەبات.

خوێندکاری لەزانییەکان لەرێوە بە جلی کوردییەوە دەچن بە لەزان، لەوە بە کوردی بە یەکتر باسی مەترسییەکانی لەزان دەکەن. غەدردەکەیت دەچیت بە لەزان، لەزان وا لە تەک خۆت. لەزان وا لە سلێمانی و هەولێر، ئەوەتا بریقەدەداتەوە لە کەرکوک و دهۆک و هەڵەبجە. لەزانییەکان گشت ئەم هەرێمەیان کردوە بە لەزان، بە نموونەیەک لە پرۆژەی لەزان. تۆ گەر بیردەکەیتەوە و خاوەنی ئاگایی سیاسی خۆتیت مەڕۆ بە لەزان، برۆ ئەو شار و گەڕەک و ماڵانەی هیوای سیاسییان نەماوە. لەو شوێنانە دەبینیت، کە هیواکانی کۆنگرەی لەزان چەند وەک خۆی هاتوەتە دی! تەماشا ئەو نەگبەتییە سیاسییە، هەندێکیش لە لەزانییەکان لە دانیشتن و پێکەوەبوونەکانیاندا فرمێسک بە لەزان دەڕێژن. ئەمانە هەر هەموو ناراستەوخۆ پرۆژەی لەزان زیندوو ڕادەگرن و ئاواتەکانی شەریف

پاشا (1) هەرەس پێدەنن.

لەزانییەکان حەزدەکەن قسەکردن لە لەزان بکرێتە بابەتێکی وەرزی. ببێتە مۆد. ئەوە لەزانییەکانن قسەکردنیان لە لەزان وەک گشت شتەکانیتر(ئەنفال، کیمیابارانی هەڵەبجە، یادی راپەڕین،کۆماری مەهاباد و......) بەوەرزیکردوە. ئێستا یادی سەد ساڵەی کۆنگرەی لەزانە، بۆیە هەموو قسە لە لەزان دەکەن. هەموو لەو بارەوە چەنەلێدەدەن. پاش ماوەیەکیتر لەزان لەبیردەکرێت چەنەش لەوبارەوە دەوەستێت. لەزانییەکان ژیرن لە کارکردن لەسەر سرینەوەی یادەوەرییەکانمان. لە دروستکردنی جۆرێک لە روناکبیری سیاسی، کە ناکاریگەرە، کە هیچ ناگۆرێت.

لەزانچییەکان دەخوازن کورد بە کورد باسی مەترسییەکانی لەزان بکات. لەزانچییەکان هەندە ساویلکەن گروپ گروپ بە کوردی بە یەکتر، بە گروپەکانی خۆیان باسی مەترسییەکانی لەزان دەکەن. لەکاتێکا ئەو پارچەپارچەییە لە قسەکردن لە مەترسییەکانی لەزان بەشێکە لە خودی پرۆژەی لەزان. گشت وتاری سیاسی لەزانیش هەر ئەوە بوو، کە ئێستا ئەمان پەرەی پێدەدەن. هەریەکە و لەگەڵ تاقم و ناسیاو و رێکخراو و یانە و حیزبی خۆی قسە لە لەزان دەکات. ئەمە خەونی لەزانیکانە، هیوای باوباپیرانی لەزانییەکانی ئێستایە، کە ئەوە، بەناوی سەمینار و لەدوان، بۆیان دەهێننەدی.

لەوەی وترا سەیتر، وەک هەمیشە چەنەبازەکان باس لە لەزان دەکەن. قسە لە لەزان وەک قسەکردن لە گشت دیاردەکانیتر کەوتووەتە دەست چەنەبازەکانەوە(سیاسی، ئەکادەمی، نوسەر و.....). هەرکاتیش چەنەبازەکان قسەکردنیان لەسەر هەچ دیاردەیەک قۆرخکرد، ئەوە بزانە لە هیچی لە وتن زیاتر لەوبارەیەوە بەرهەمنایەت. چەنەبازەکان خوێندکارە فاشیلەکانی لەزانییەکانن، کە لەناو کایەی ئەکادەمی و سیاسی و روناکبیریماندا بەباوبوونەتەوە(2).
چەنەبازەکان چەنەیان لەبووە بە هزراندن. چونکە چەنەبازەکان، کە داردەستەی لەزانییەکانن، خەو بە ترازیدیاوە دەبینن. بۆ ئەوان رووداوێکی سیاسی یان کۆمەڵایەتی باشترین دەرفەتە بۆ چەنەلێدان. چەنەلێدان کە نەوتنی لەوەبەردەت بەمانای و بەفیرۆیش

لە تەگەیشتنمان دا دروستدەکات.

لێزانییەکان، ئینەنەکانی(3) کورد، ناخوازن ئەو کارەساتە مرۆییەی کۆنگرەی لێزان لەپاش خۆی بەجێیهێشت لە “سەنتەرێکی توێژینەوەی لێزانناسی نێودەوڵەتیدا ” کۆکرێتەوە. ئەوەتا شوێنێک لە ئێستادا بوونی نییە بەناو “سەنتەری توێژینەوەی لێزانناسی”، ئەگەر بەراستی ئەم کۆنگرەیە بەشێکە لە برینە سیاسییەکانی مرۆڤی کورد، دەبو لەماوەی ئەم سەد ساڵە سەنتەرێکی لەوجۆرە دروستکرایە و نەوەندێکیش بوایە بە ترازیدیاناسی و ئەرشیفکردنی مێژووی بوونی کوردیی. کە ئەم سەنتەرە هەبێت ئەو کات دەکرا لێزانناس(لێزانەلێگ)مان هەبێت، دەشکرا خوێندنی باڵا و پەروەردە پشکی شێریان بەرکەوێت بە بردنەڕێوە و کارگێڕی ئەرشیفکردن و تۆکمەکردنی دۆکومێنت و یادەوەری سیاسیی.
لەبەرئەوە، لە بەرژەوەندی لێزانچییەکانە یادی سەد ساڵەی کۆنگرەی لێزان بەلەکالیکرێت. ئەو شتە بەلەکالیکرێت، کە باس لە هەنووکەمان دەکات؛ هەنووکەی نایەکانگیر و پەرت و پارچەپارچەمان. بە لێزانچییەکان ئەوپەری بەکەڵکە، کە ئەم جۆرە یادانە، رووداوانە، لەکالیکرێن. بەلەکالیبوونی ئەم برینە سیاسیانە رێگایەکە بە شاردنەوەی ترازیدیاکانی ئێستا و خۆش و نادادییەکانیش.

لێزانییەکان کردەی سیاسییان قۆزەوەن کردووە. وایان لە نەوەی تازەی ئێستا (خوێندکارانی زانکۆ، لاوانی ناو کۆمەڵگە، لەپێش هەمویانەوە رەگەزی مێی کوردستانی ئەمرۆ) کردووە سیاسەت بگۆرێتەوە بە بەهەرزانترین شت. هەموو شتەکیان لا خۆشەویستە سیاسەت نەبێت، کوردایەتی نەبێت، باس لە دیرۆکی کورد و کوردپەروەری نەبێت. رقی جیلی تازە لە سیاسەت بەرهەمی خراپبەکاربردنی سیاسەتە لەلایەن لێزانچییە نوێکانی کوردستانەوە.
بۆیە دەپرسین: کێ لە سیاسەت دەترسێت؟ ئەڵبەتە لێزانییەکان. چونکە ئەمان دەزانن سیاسەت دەکارێت گۆرانە گەورەکان بکات، بۆیە ناشرینکردنی سیاسەت دەبێتە هۆکارێک ئەوانەی لە تەمەنی 18 بۆ 25 ساڵن پشت لە سیاسەت بکەن، گاڵتە بە هەڵبژاردن بکەن. ئەم جیلە پێیانوایە دەنگ هیچناگۆرێت، هەڵبژاردن درۆی سیاسییەکانە بۆ گۆرینی دەموچاوەکان. بەدڵنیاییەوە ئەم بۆچونەش بە سودی لێزانییە نوێکانی ئەمرۆمان دەگەڕێتەوە. چونکە لێزانییە تازەکان دەزانن

کورسییەکان چۆن و بە کێ پردەکەنەوە.

لەزانچییە نوێکانی ئەمرۆمان نەیانهێشت ئەو وانەیە بە جیلی تازە لە زانکۆکان بڵێینەوە، کە سیاسەت جۆرێکە لە چنینی هزر. سیاسەت کردەیەکی هزریی گشتگیر و تەکمەیە، نەک پارچەپارچە و پەرشوبڵاو. سیاسەتکردن لە دەرەوەی تەهزرین نییە و پێویستی بە راڤەکاری وورد و قوڵیشە. ئای لەزانییەکان، ئەو دەرفەتەتان کوشت، کە بە خوێندکارە زانکۆییەکانمان ئەوە بڵێینەوە، سیاسەت ڕاڤەکارییە و شوێنەکیشە بە ئافراندن لە هزردا. چونکە سیاسەت خۆی هزرە.
لەزانییەکانی ئەمرۆ، نێوەندی ئەکادیمی کوردییان تا ڕادەیەکی زۆر کردووە بە نێوەندێکی ناڕوناکبیری، بە پاشکۆی کۆمیتە و مەڵبەند و ناوچە. بۆیە هاتنەناو زانکۆ، بە جیلی تازە، شتە گەورە لە ژیانی مەعریفییان ناگۆرێت. بەشێکی زۆر لە زانکۆکان بەدەست لەزانییەکانەوەن، بەدەست ئەوانەوەن، کە ترسیان لە پرسیارسازی، بیرکردنەوەی جیلی تازە هەیە.

پەراوێز:
1/ بەپێی گەڕانەوەکانی نوسەری ئەو لینکەی لای خوارەوە بێت، لە گۆرستانی شاری کاتانزارۆ Catanzaro گۆرێکی لێبووە بەناوی ژەنەڕال شەریف پاشا Le General Sheriff Pasha و دواتر گۆڕەکە لەلایەن مەلیک فاروقی میسرەوە دزراوە و براوەتەوە بۆ گۆرستانی خدێوییەکان لە قاهیرە و لەوێندەرە نێژراوە. شاری کاتانزارۆ پایتەختی هەرێمی کەلابریە Calabria یە، کە دەکەوێتە باشوری ئیتاڵیاوە. کە من ماوەیەک لەمەوبەر سەردانمکرد.
خێزانی شەریف پاشا، کە ئامۆزای مەلیک فاروق بووە، پێدەچێت نەیانویستبێت شەریف پاشا دوور لەخۆیان بنێژرێت و بۆیە هێناویانەتەوە بۆ گۆرستانی پاشایەتی لە قاهیرە.
بەپێی زانیارییەکانی وێکپێدیا ((ژەنەڕاڵ شەریف پاشا لە کۆتایی ساڵی 1951دا لە شاری ناپۆلی لە ئیتالیا کۆچی دوایی دەکات، پێش مەرگی وەسیەتی کردبوو تەرمەکەی بسوتێنن و خۆڵەمێشەکەی بکەنە ناو دەریاوە، چونکە خۆی بە بێوڵات ئەزانی، بەڵام ئاواتەکەیان بەجێ نەهێناو تەرمەکەی گوێزرایەوە بۆ قاهیرە لەگۆڕستانی خدێوییەکان نێژرا))، لە بەپێی لینکەکەی لای خوارەوە بێت، کە بە ئیتاڵی نوسراوە، زانیارییەکان بەجۆرێکی ترن. گوایە کچەکەی ژەنەڕاڵ شەریف

پاشا، کە بە شازادەی کوردستان لە ڕۆژنامە ئیتالییەکە ناوزەددەکرێت، هاوسەرگیری دەکات لەگەڵ کوری خانەوادەیەکی ناسراوی شاری کاتانزارۆ Catanzaro (نەک ناپۆلی وەک لە وێکپێدیای کوردی هاتووە). پاش ماوەیەک لە هاوسەرگیرییەکە شەریف پاشا و هاوسەرەکەی دەنە سەردانی کچەکەیان و دواتر لەوێندەرە وەفات دەکات. ئەوەش، کە وادەکات وەسیەتەکەی شەریف پاشا نەهێرێتەدی، ڕەنگە ئەوە بێت، هاوسەرەکەی شەریف پاشا سەربە بنەماڵەی شاهانەی ئەو دەمەی میسر بووە (ساڵی 1951 هەشتا بنەماڵەی شاهانەی میسری لەسەر تەختی پاشایەتیدا دەبن) و پێیان باشبووە لەتەک خۆیان لە قاهیرە بنێژرێت.
https://casinistanews.wordpress.com/2021/08/02/la-tomba-del-general-sherif-pasha-fatta-trafugarea-catanzaro-dal-re-faruk-degitto/

/2 ئەوەتا ئەم چەند ڕۆژە کورد بە کورد، گروپ گروپ، باسی یادی سەد ساڵەی کەنگرەی لۆزان دەکەن، بەئەوەی ئەو هەموو کوردە زمانزانە، زماندرێژانەی پارە لە حیزبەکانیانەوە وەردەگرن، توانیبێتیان 5 دەقە لە کەناڵەکی جیهانی باس لەم بۆنە سیاسییە بکەن، یان نەمانبینی ئەو نەوەیەی بەلانی کەمەوە 30 ساڵە لە وڵاتانی ئەوروپا دەژین 10 دەقە بەو زمانە لە ڕۆژنامەی ئەو وڵاتانەی لێیدەژین لەسەر کەنگرەی لۆزان بنوسن و بیشیبەستنەوە بە دەزی ناهەمواری ئێستای کوردستانەوە. ئەم نەوەیەی دەرەوەو کە بە 40 و 50 ساڵە لە هەندەران دەژین لە جیهانە بچوکەکانی خۆیانن: دەیان بۆ نوسینی ئەو چەند دێڕە ئەدەبیە خۆشە، کە ڕۆژانە لە فەیسەکانیان دەینوسن، بەوەش، کە زوزو دەنەوە بە سازکردنی سمیناری لاواز و مردارەوەبوو. چی لەم لەزانخانەیە ڕودەدات، و لەزانییەکان چی بەسەر ئەم هەرێمە دێنن، بەلایانەوە هەندەی ئەوە گرنگ نییە، کە بێنەوە و کتێبەکیان چاپکەن یان گروپێک لە خۆیان کۆکەنەوە و بەناوی ڕۆشنبیریەوە چەنە بەن.

/3 مەبەست "عیصمەت ئینۆنۆ" ە کە نوێنەری کەمالییەکان بوو لە کەنگرە لۆزان.